

PTUJSKI LIS

Politično gospodarski tednik.

Uredništvo
Ptuju, Slovenski
rotovžu), pritlicje.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 18

Ptuj, 1. maja 1921

III. letnik

Izid občinskih volitev v Ptuj.

Od 598 volilcev jih je glasovalo 455. Dobili so: demokrati 123 glasov, narodni socialisti in klerikalci 120 glasov in socialni demokrati 212 glasov. Po tem dobe demokrati 7 mandatov, narodni socialisti 6 mandatov in socialni demokrati 11 mandatov. Izvoljeni so izmed demokratov: dr. Matej Senčar, odvetnik; Fr. Vajda, ravnatelj; dr. Ivan Fermevc, odvetnik in hišni posestnik; Franc Mahorič, gostilničar in hišni posestnik; dr. Bela Stuhec, zdravnik in hišni posestnik; Ivan Klemenčič, nadučitelj; Ignacij Zelenko, čevljarški mojster; iz narodno-socialistične stranke: Vinko Šerona, učitelj; dr. Ludovik Jenko, zdravnik; Ciril Tušek, trgovec; Simon Führer, davčni upravitelj; Bernard Mikuletič, sodni kancelist; Anton Blažek, knjigovodja pri Črevljarski zadrugi; izmed socialnih demokratov: Ivan Šegula, delavec Južne železnice; Ivan Kristanič, krojač; Franc Levanič, usčjar; Andrej Hernja, lončar; Adolff Tomašič, krojač; Franc Rozman, delavec Južne železnice; Tomaž Lozinšek, pek; Mihael Zamuda, slikar; Alojzij Kaisersberger, sodar; Franc Vezjak, kolar; Alojzij Klančič, delavec.

Občinske volitve v drugih slovenskih mestih.

V Ljubljani je izmed 48 občinskih odborikov izvoljenih: demokratov 18, klerikalcev 10, narodnih socialistov 8, komunistov 6, socialnih demokratov 5, samostojnih kmetov 1.

V Mariboru jo izmed 40 odborikov izvoljenih: socialnih demokratov 13, nar. socialistov 9, demokratov 7, klerikalcev 7, komunistov 4.

V Celju je izmed 32 odborikov izvoljenih: demokratov 12, socialnih demokratov 10, narodnih socialistov 6, klerikalcev 4.

Narodni socialci so se pri te volitvah zvezali s klerikalci proti demokratom.

Govorili smo z nekaterimi iz NSS in uvideli smo, da jih je sedaj sram.

Prepozno je. Kompromitirali so se s tem. Klerikalci so jim dali prilično 40 glasov.

Kljub temu imamo demokratskih glasov več nego znašajo NSS in klerikalni skupaj.

Stvarnost in solidarnost v programu in delu je bila naša agitacija.

Načelno stališče JDS preciziramo prihodnjič.

Gospodarstvo.

Rožičavost na slivah. Lani bi bilo marsikje več sliv, ko bi se ne bile zročile ali kakor nekateri pravijo, ko bi ne bile šle v murke. Tako označujejo na kmetih bolezen na slivah, ki jo povzroča neka glivica, katera se naseli v mladem sadu in ki povzroča, da dobi sad od ene strani stisnjeno, podolgovasto, na rožiče ali murke spominjajočo obliko. Namesto lepo barvnega, sočnega sadu visi na drevju vse polno takih neokusnih, v sredini votlih, sprva zelenkasto belih, pozneje rumen-

kastih potvar, ki niso za nobeno rabo in ki pred časom odpadejo. Bolezen povzročajoče glivice se po zajedajo tudi v les in veter prenaša glivične trose, to je kal bolezni od drevesa do drevesa in kjer so jim življenjski pogoji dani, posebno če je dovolj vlage, nastane novo okuženje. Okužijo pa se lahko drevesa tudi s cepljenjem, ako se vzamejo cepiči od bolnih dreves. Kako je torej preprečiti ali vsaj omejiti to bolezen? Pred vsem ne jemati cepičev od dreves, ki so okužena. Zelo važno je tudi in morebiti še najbolj uspešno, da se bolno sadje skrbno pobira in sežge ali pa globoko pokopa. Slivje primerno iztrebiti, oziroma osnažiti, ostrgati staro skorjo, mah in lišaje ter drevje namazati na pomlad in v jeseni z apnenim beležem: vse to omejuje bolezen-rožičavost. Temeljito škropljenje slivja pred cvetjem in po cvetenju z dva odstotno bakrenogalično-apneno raztopino omejuje obolenje sadu. Ker se kaže, da bodo tudi letos slive rodne, če ne uniči cvetja razaz, se mi je zdelo vredno, opozoriti občinstvo na to bolezen. Kakor pri obrambi vseh rastlinskih in drugih enakih boleznih je tudi tu le skupno delo vseh prvi pogoj za dober uspeh. Vsaj obolelo sadje bi lahko zbirali in uničevali vsi, ki imajo slivje. Zupanc.

Stanje naše setve. Vsled izdatnega deževja zadnjih dni se je stanje naše setve znatno izboljšalo. Med dežjem pomešani sneg je preje koristil kakor škodoval, bati se je bilo edino jasnih noči in jutranjega mraza, ki bi pokončal že vzbrstelo sadje. Mraza pa ni bilo. Po podatkih meteorološkega zavoda v Zagrebu znašajo količine padavin v času od 16. do 19. tega meseca v Cerknici 189 mm, Karlovcu 54 mm, Lepoglavi 70 mm, Ljubljani 105 mm, Zagrebu 47 mm, Vel. Kikindi 14 mm, Brodu na Savi 8 mm, Sarajevu 14 mm, Mostaru 59 mm. Čim bolj proti vzhodu, tem manj dežja je bilo, vendar je na najvzhodnejši meji naše države, v Kikindi padlo 14 mm, kar zadostuje, da se setev od dolgotrajne suše opomore. Ker pomladansko deževje pač še ni zaključeno, smo danes lahko že izven strahu pred žetveno katastrofo in prehranbenimi krizami v državi sami. Prvi poganki setve se doslej edino vsled suše niso mogli tako razviti, kakor bi se morali pri preobilici pomladanske solčne toplote razviti. Navzlic relativni suši pa so one rastline, ki imajo kolkortoliko globlje korenine, leporazvite. Krmila, sadje pa tudi trta kažejo dobro. Dosedanja izvanredna suša je trti samo koristila in če ne bo posebnih mrazov po deževju in drugih nezgod, se obeta našemu vinogradniku bogata trgatva. Za koruzo, ki se bo sedaj začela sejati, so setvene okoliščine prav ugodne. Travniki so se znatno popravili, zaradi tega se ni bati pomanjkanja sena. V splošnem nam je deževje zadnjih dni ohranilo mnoge milijone narodnega premoženja. Pričakovati je padanje cen tako različnih vrst žita kakor žitnih proizvodov.

Dopisi.

Nekaj volilne matematike. Ptujске občinske volitve v primeri z volitvami v konstituanto.

Pri novemberskih volitvah so dobili: JSDS 193, JDS 93, NSS 81, SLS 37, SKS 13, KSJ 11, VSP 3, skupaj 421. Sedaj: JSDS 212, JDS 123, NSS 129, skupaj 456 (1 kroglica je izginila.) S socialnimi demokrati so brez dvoma volili komunisti, 18 glasov pa so pridobili s svojimi obrtniškimi kandidati, ki so vse drugo, samo ne socialisti. Narodne socialiste je podprla SLS s svojimi 37 glasovi; pridobili niso narodni socialisti nič. Demokratska stranka je šla samostojno v volitve, brez demagogije in agitacije je napredovala za 30 glasov.

Budnica 1. majnika. Mestna godba svira v nedeljo, 1. majnika budilnico po glavnih mestnih ulicah. Odhod ob pol šestih izpred dominikanske vojašnice.

Koncerti v mestnem parku. Ptujška mestna godba bode priredila kakor prejšnja leta tudi letos redno vsak teden koncert v mestnem parku. Koncerti se bodo vršili v majniku ob nedeljah dopoldne od 11. do pol 13. ure, v poznejših mesecih pa med tednom zvečer. V pokritje stroškov se bode pobirala zmerna vstopnina ali pa se bo mestna občina obrnila do p. n. meščanstva s prošnjo za prispevanje prostovoljnih, a rednih mesečnih prispevkov za obdržavanje teh koncertov. Koncerti se bodo vršili le ob ugodnem vremenu in se bodo redno objavljali ob vходу v policijsko stražnico. Prvi koncert je v nedeljo, dne 7. majnika.

Nova stanovanjska komisija za mesto Ptuj. Poroča se, da je prenehala dosedanja stanovanjska komisija za mesto Ptuj, da so nam naklonili novo. Tudi ta še bode našla delo, ker prejšnja ni mogla vsega dela opraviti, ni znala vseh ovir odstraniti. Naloga te komisije ni lahka. Stanovanjske razmere v Ptuj niso ugodne. Mestna občina je majhna. Kot taka ni mogla graditi hiš za stanovanje pred vojno, ne med vojno, njih ne more graditi po vojni. Nima za to denarja, ne kredita. Mestna občina tedaj ne bode prišla v dolednem času v položaj, da bi mogla iz lastne moči postaviti najmanjšo bajto za stanovanje. S tem dejstvom bode morala računati tudi nova stanovanjska komisija. Kapitalistov, ki bi hoteli zidati, v Ptuj ni. Država tudi nima povoda, da bi zgradila le eno hišo za stanovanje v Ptuj. Nova komisija ima tedaj rešiti težko nalogo! Kako se naj v Ptuj dobe stanovanja za tiste, ki jih nimajo, pa jih potrebujejo? Za ugodno rešitev tega prasanja se slobodno razpiše velika denarna, ali druga nagrada; ne bode je treba izplačati! Eno pa je treba imeti pred očmi. Razni uradniki, profesorji, učitelji in učiteljice, vsi zahtevajo stanovanja v mestu, ker so vsi nastavljeni v mestu. Vsi ti nastavljeni pa opravljajo javne službe, ki koristijo prebivalstvu celega političnega okraja ptujskega in še drugih. Pravično bi tedaj bilo, da se skrb za stanovanja tem osebam in rodbinam ne nalaga samo mestni občini Ptuj, ampak tudi vsaj onim kmetiskim, ki so sosedne mestni. Pritegniti bi se tedaj morala cela občina Breg, Krčevina pri Ptuj, Nova ves pri Ptuj, Rogoznica, Brstje, Budina. Delokrog nove komisije bi moral obsegati tudi okolico mesta. Da je to potrebno, nam kaže praktičen zgled iz sosedne občine Breg. Tam

je nastalo industrijsko podjetje. Priselilo se je dosti uslužbencev. Ti so v privatni službi. Morali bi tedaj sami skrbeti za stanovanja, ali pa privatno podjetje. Zgodilo pa se je nasprotno. Tudi za sosedne kmetijske občine veljaj imperativ, da morajo tudi v teh tam, kjer je prilika, dobiti javni nameščenci pred vsemi drugimi stanovanja! Nova stanovanjska komisija bode zastopnik iskala stanovanja v mestu; v okolico pa ne sme stopiti! Razmere se tedaj ne bodo nič zboljšale! Zakaj se postavi komisija!

Lovci, pozor! Za ptujski politični okraj se snuje ustanovitev podružnice „Slovenskega lovskega društva v Ljubljani.“ Pripravljalni odbor poziva vse gosp. lovce in ljubitelje lovskega športa, da se zanesljivo udeležijo ustanovnega občnega zbora, kateri se vrši dne 16. maja 1921 v Narodnem domu Ptuj ob 11. uri dopoldan. Pripravljalni odbor.

„Športni klub Ptuj.“ V „Ptujskem listu“ dne 10. aprila t. l. pisan članek „Madžari v Ptuj“ se zdi, da ga je sestavila v tem oziru nepoučena oseba. Že pri postanku kluba se je vodstvo kluba prizadevalo, da pridobi kolikor mogoče veliko Slovencev za družabnike, da bi se gojil šport, kateri je vedno internacionalen. Že pri prvem glavnem zborovanju se je sklenilo, da se ne ozira ne na stan, vero ali narodnost in da se na ta način dobi zdrav temelj za celo stvar. V najglasovitejših klubih Jugoslavije, „Gradjanski, Zagreb“ itd. so inozemci družabniki. Brez vsakega prepira se goji tam šport, edinost in harmonija podpirata tam stvar, katera bi morala biti deloma ponos vse dežele in mest. „Športni klub Ptuj“ si je dosedaj vedno samo to nalogo stavil, povzdigovati šport, akoravno so trdile nekatere osebe, da se vedno ponša z nemškonacionalnim mišljenjem. V klubu samem se nahaja večja množina Dunajčanov, kateri slovenskega jezika niso zmožni in s svojimi sodelavci tvorijo fabriško moštvo. Vedno se je pazilo, da se v klubu ne goji politika, samo da se tozadevne disonance že v začetku zaduše. Torej vodstvo kluba proti obdolžitvi, katera se je izrazila v članku 10. aprila, najostreje protestira in prosi občinstvo, da se o resnici prepriča na ta način, da se veliko oseb priglasi kot družabniki in na ta način spoznajo klubovo delovanje. Po teh v klubu izdanih pravilih, katera so od deželne vlade potrjena, lahko vsaka oseba, katera je dogotovila 16. leto in je neomadeževana in brezgrajena, postane družabnica kluba. Tem potom se tudi prosi za večje zanimanje za šport, da se v Ptuj tudi lahko razvije tako, kakor je to v vseh mestih naše kraljevine.

Kmetijski gospodinjski tečaj v Ptuj, ki se je pričel dne 15. marca t. l. se bo končal do 15. majnika. S tem dnem 15. majnika se prične drugi kmetijski gospodinjski tečaj, ki bo trajal do 26. junija t. l. Prvi gospodinjski tečaj je obiskovalo 24 kmetijskih deklet. Za drugi kmetijski gospodinjski tečaj se sprejme največ 20 deklet. Prijave se sprejmejo na okrajnem zastopu v Ptuj. Kmetje, ki imate dorasle hčerke, pošljite jih v gospodinjski tečaj in napravite takoj prijave. Potreba je, da se naša kmečka dekleta izurijo v vodstvu gospodinjstva, da se nauče vsega potrebnega za kuhinjo, v šivanju, pranju itd. Ako bi ne bilo zadostno prijav, se tečaj ne vrši, več ko 20 deklet pa se tudi ne sprejme. Pouk se vrši od 8. ure zjutraj in traja do 5. ure popoldne, tako da lahko dekleta iz bližnje okolice hodijo domov prenočevati. Vse natančnejše pogoje poda voditeljica gospodinjkega tečaja v Ptuj (velika vojašnica, prvo nadstropje), kamor se je obrniti po navodila in kjer se tudi lahko dobi vpogled o sedanjem delovanju.

Živinorejci ptujskega okraja nameravajo dne 17. majnika se odpeljati v Solčavo in Luče, da si ogledajo tamošnjo plemensko živino in jo tudi nakupijo. V ptujskem okraju smo po Ornigovi zaslugi prišli tako daleč, da nimamo nobene dobre in koristne pasme več, radi tega tudi manjše dohodke iz živinoreje. Da se napaka prejšnjih let popravi in dobi spet dobra plemenska živina, ki v naših krajih uspeva, to je marijedvorske ali morodolske pasme, se priredi poučno poto-

vanje v navedene kraje pod vodstvom živinorejskega inštruktorja g. Zupanca. Potovanje bo trajalo najbrž tri dni. Živinorejci, udeležite se tega potovanja polnoštevilno, ker bo služilo le v vašo korist. Prijaviti se je takoj na okrajnem zastopu v Ptuj, kjer se dobe tudi natančnejši podatki.

Izlet ptujske mladine v Maribor. V nedeljo, 24. aprila je ptujska šolska mladina napravila izlet v Maribor k predstavi Ivo Vojnovičeve drame „Smrt majke Jugovića.“ Izleta se je udeležilo okoli 400 oseb. Prireditelji se iskreno zahvaljujejo tukajšnjemu prometnemu vodstvu Južne železnice, ki je zelo kulantno stavilo posebne vagone na razpolago, nadalje tukajšnjemu Ženskemu društvu, ki je darovalo 312 K, da so se tudi revnejši otroci mogli udeležiti. Izlet je v obče uspel prav dobro. Grajati se mora, da je gledališka uprava v dobičkaželjni pohlepnosti pustila toliko mariborskega občinstva v gledališče, da je s tem enemu delu ptujskih izletnikov skoro onemogočila umetniški užitek.

Gospod Leopold Stern, veletržec z lesom, je daroval tukajšnji organizaciji vojnih invalidov za napravo pisalnega puhta desek za 200 K. Posnemajte ga!

Dijaški kuhinji v Ptuj je daroval 100 K Jurij Pihler, kavarnar. Živeli posnemovalci!

Javno zahvalo izreka Ptujski Sokol gg. Štefanu Horvatiću, mizarskemu mojstru v Ptuj in stražarju Bordonu, kojih prvi je postavil pri zadnji slavnosti brezplačno paviljon kavarne, drugi pa zbral za društvo znesek 463 K, h kojemu je sam prispeval 100 K. (Se zakasnelo. Opomba ured.)

Jezik v poslovnih knjigah. Minister za trgovino in industrijo je odredil, da morajo vse inozemske delniške družbe v naši kraljevini vse svoje knjige voditi v uradnem jeziku, torej v Sloveniji v slovenskem jeziku. Tembolj velja to za tuzemske trgovine in podjetja. Zato je jasno, da se mora knjigovodstvo v naših trgovskih šolah poučevati v slovenskem jeziku. Vsem tvrdkam, ki še nimajo slovenskega poslovanja, pa nujno priporočamo, da ga čimprej vpeljejo.

Tombolo in srečolov v Bukovcih. Požarno in reševalno društvo v Bukovcih priredi tombolo in srečolov v nedeljo dne 1. maja 1921 v gostilni M. Korenjak. Prosimo vse bližnje občine in ptujske trgovce za podporo po svojih zmožnostih, kakor vse dobrotnike, kateri nam bodo prispevali k tej veselici, ker iz tega nameravamo obhajati 10 letnico našega delovanja takoj pozneje. Vsa darila se sprejemajo na društveno blagajno v Bukovce. Vabimo tudi na dan tombole priti v obilnem številu. Vabi odbor.

Namesto venca na grob blagemu pokojniku g. L. Petovarju v Ivanjkovcih podari obitelj Kočevarjeva v Središču za Jugoslovansko Matico 200 K.

Ivanjkovci, pogreb g. L. Petovar-ja. Nena doma, nepripravljane nas je zadela vest, da je g. Leopold Petovar umrl. Mož v petek, ogledujoč še svoje gorice, gotovo ni mislil, da bo drugi dan že večno počival na mrtvaškem odru. Hudo je zadela ta izguba njegovo obitelj in ž njo je žalovalo tudi mnogo, mnogo drugih... Pokojnik je bil delaven, vztrajen, rad pomagal vsakomur, zato so ga spoštovali in ljubili vsi. Če naštevamo njegove zasluge, moramo pred vsem naštetiti domače zasluge in tu je storil mnogo. Dolgo vrsto let je skrbel za šolo in v občini, bil ustanovnik in častni član prostov. pož. brambe, ustanovnik in redni član „Bralnega in izobraževalnega društva Svetinje“ in storil še mnogo dobrot, za katere vedo samo posamezniki. Zato so prihiteli k njegovemu pogrebu vsi, ki so le mogli. Žalibog je ravno tiste dni razsajalo hudourje in prisililo marsikoga, da je moral ostati doma. Pogreb je bil nad vse veličasten; udeležila se ga je tudi šolska mladina in vsa domača društva. Ko so položili njegovo truplo v grob, je izpregovoril star možakar: Veliko čast so mu izkazali, lepo je to in prav, ker oni si jo je zaslužil, ko nihče drugi. In gotovo je zadel misli vseh.

Mostnina na Borlu čez Dvavski most se s 1. majnikom opusti. Okrajni zastop v Ptuj je v seji dne 25. aprila t. l. sklenil, da opusti mostnino, ker je to srednjeveška institucija, ki ovira le promet in vzbuja ljudsko nevoljo, koristi pa ne donša nobenih. S tem je ustrezno dolgoletni zahtevi prebivalstva. Upamo, da enako stori tudi mesto Ptuj in odpravi mostnino čez Dravo v Ptuj. Želi bodo hvaležnost prebivalstva ptujskega okraja.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Tukaj v naši slapšini občini se širokousti Dominikov Juža, da kateri volilci bodo volili SKS, da so proti duhovnikom in hočejo imeti župana v Ptuj in pri nas pa samo namestnika. Se spominjamo na Juža, ko je prišel z Dunaja na dopust, da skoraj slovenski ni znal, sedaj bi se pa rad roke umival. Kolkokrat si zabavljaj čez našo državo in si rekel, da je vse skupaj goljufija, ki nisi dobil državne službe, mislimo Slapšinari, da nas tukaj neboš za nos vodil in lagal čez našo pošteno stranko. Mislim, da boš se vsega dobro spomnil, posebno, kar si govoril ob vaši stranki 18. aprila t. l., ker mi Ti nismo krivi, če nisi več avstrijski korporal.

Andraževski naprednjaki.

Sv. Andraž v Sl. gor. Tukaj pri nas so prišli na sled veliki tatinski družbi, katera je kradla posebno kokoši, zadnji čas se je celo spravila v klet Antona Grmina, pokradla čez 30 l žganja in nekaj jabolčnice. Sedaj imajo pač tatovi dober čas. Psi morajo biti pripeti z nagobčniki, da se niti braniti ne morejo, če pride kak uzmovič, če pa spustiš psa na prosto, pa te naznanji lopov, zgubiš blago, ki ti ga je ukradel, psa in še plačaš povrh kazen. Ako greš po vaseh, vidiš pse privezane na solncu, so mršavi, niti lajati nočejo več, ker hrano dobijo redkokdaj, vode pa sploh nikdar, kakšna žeja mora biti poletu ubogim psom. Jaz mislim, da od tega pride toliko stekline, pa tudi, če kateri pes oboli na steklini, mislim, da mu vse skupaj nič ne pomaga, ne nagobčnik, tudi ne oni slabi jermen okoli vratu. Najbolje je, da tudi psi s tatovi potegnejo, ker potem bodo vsaj siti in napojeni. Posestnik.

Iz Krčevine pri Ptuj. Ker meji naša občina na mesto Ptuj, skušajo tudi pri nas socialni demokrati, oziroma boljševiki priti do veljave; ter nam vsiliti za obč. predstojnika svojega pristaša, ker so mnenja, da bi naj občinska blagajna služila kot korito njihovim osebnim in strankarskim koristim. Da se ta njihova nakana tudi pri nas prepreči, so se vsi drugi trezno misleči volilci zedinili na skupno kandidatno listo pod imenom „Gospodarska stranka.“ Na tej listi se za občinske odbornike v izvolitev priporočajo mali in večji posestniki, pa tudi delavci, tako da je vsak stan in vsak kraj zastopan. Dolžnost vsakega volilca, ki želi, da bode v občini vladal red in da se bode z davčnim denarjem varčno gospodarilo, pa je, da se dne 8. maja volitev (pri gerentu Vrblu) na vsak način udeleži, ter glasuje za Gospodarsko stranko s tem, da vrže kroglico v prvo škrinjico; tako bomo g. Pavku, ki se že cele mesece po občini ponuja za predstojnika, jasno pokazali, da njega ne smatramo za sposobnega in primerne, da bi zasedel županski stolec v Krčevini.

Frankovci pri Ormožu. (Grehi hudega štajercijanca.) V Lopersicah živi mož, ki sliši na ime Pavlinič prej tip najnevarnejših nemškutarjev in štajercijancev, bogataš, orodje in prijatelj Nemcev. Nikdo se mu ni upal zameriti. Bil je vsemogočen pod varstvom ormoških nasprotnikov in nobena pritožba se ga ni prijela. Kaj je uganjal ta človek med vojno, o tem bodo poročale prihodnjič žene in družine naših bivših vojakov. Posestniki še od rekvizicij imajo sedaj neplačano seno in slamo. Ko je s staro Avstrijo vred odletelo nemškutarenje, so minili tudi tega ošabnega patrijota zlati časi. Začel se je zvito umikati. Nepričakovano ga je vlada na razne pritožbe odstavila od njegovih napornih poslov, a do danes ni še gerentu izročil potrebnih računov, še manj pa dotičnih prilog. A božji mlini meljejo in bodo primleli vse na svetlo, da

se bode njegovo sebično in strankarsko delovanje videlo na pravi luči. On nadleguje urade in zastopnike, se dela nezmotljiv, nedolžen in kaže, da tudi ne bi v narodnem oziru nekaj pregrešil. A glej ga! Pred vojno je izposloval pravo nemškutarsko veselico v domači vasi, katero je pod varstvom bajonetov okinčal z nemško zastavo, da bi dražil v sosedstvu slov. veselico. Sumniči enega in drugega krivde, da je zletel z županskega stolca. Ker bi se ta zmaj rad maščeval, hoče zopet zlasti na županski stol in s pomočjo laži po nekaterih privržencih in rdečkarjih, ki so sedaj edini njegovi najboljši prijatelji. Imena teh se bodo po volitvi oznanila. Nemogoče se nam zdi, da bi takemu junaku zavedni volilci dali svoje glasove, če tudi bi tekel sedemnajščak. Zato pozor! Več pride! Kampelj.

Središče. Dne 3. maja se vršijo pri nas občinske volitve. Na občinski deski so nabite 3 kandidatne liste in sicer: Lista „Samostojne kmetijske stranke“, „Gospodarska lista“ in lista „Slovenske ljudske stranke.“ Volilci se povprašujemo, kako je do tega prišlo, da si upa „Slovenska ljudska stranka“ predlagati na listo take osebe, katere ne posedujejo potrebnega zaupanja in zmožnosti, da bi lahko nastopili kot zastopniki občine. Ako bi se izvolitev teh ljudi uresničila, potem ne bode težko novemu odboru izbirati župana in raznih odsekov. Župana bi imeli na prvi pogled in sicer takega, kateri bi nam znal svetovati, kako se brez dela in skrbi udobno živi, kakor trot pri pridnih čebelicah. Za gospodarski in vse druge odseke bi tudi imeli dovolj ljudi na razpolago, kateri so strokovnjaki v prodaji in v najem dajanju zemljišč, kako se vzgojujejo nezakonški otroci, kako se redno daje zgovor prevžitarjem, kako se zgubijo tožbe, če poštene ljudi neupravičeno tožariš i. t. d. Središče se je dosedaj imelo vedno v zastopstvu občine take može, kateri so bili vneti za dobrobit vsakega občana, delovali so vedno nato, da so se vodili občinski posli, kakor najbolje vestno, točno in brez vsakega strankarstva, pri vseh spornih zadevah občanov so znali postopati tako, da so se stranke poravnale in izognile vsem nepotrebnim tožbam in s tem zvezanim stroškom. Vsi napredni volilci zagotavljamo, da bomo delali nato, da ne bodo dobili vodstva občine v roke taki ljudje, katere nam vsiljuje „Slovenska ljudska stranka“, vsak pošten človek pa se jih izogiblje. Zato pa dne 3. maja vsi na voliš-e. Volilci.

Dolenjske toplice za invalide. Dne 1. maja t. l. prične invalidska uprava z brezplačnim zdravljenjem invalidov v dolenjskih toplicah. Oni invalidi, ki se žele zdraviti v teh toplicah, naj pošljejo svoje prošnje najkasneje do 20. maja t. l. invalidskemu oddelku poverjenistva za socialno skrbstvo (šentpeterska vojašnica). Prošnje morajo biti opremljene z izvidom o nadpreglelu in z zdravniškim izprijevalom okrajnega ali okrožnega zdravnika, kjer se potrjuje, da je prosilec potreben zdravljenja v dolenjskih toplicah, in da je bolezen dejansko v vzročni zvezi z njegovo invalidnostjo. Prošnje, ki ne bi bile opremljene v tem smislu, se ne morejo upoštevati. Zdravljenje bo trajalo povprečno za vsakega invalida tri do šest tednov. Oni invalidi, ki so že letos vložili prošnje za sprejem v dolenjske toplice, prošnje ni treba ponavljati.

Svetinje pri Ormožu. Že dolgo časa smo pri nas pogrešali društvo, ki bi nam poskrbelo ob primernih časih razna gospodarska in dr. predavanja in kar še bolj pogrešamo — čtivo. No, začelo se je misliti, kako in kaj; izvolil se je pripravljalni odbor in glej — začetkom t. m. smo imeli že ustanovni občni zbor „Bralnega in izobraževalnega društva Svetinje.“ Da je ta smer prava in društvo potrebno, smo uverjeni vsi in posebno, ko smo čuli poročilo na tem občnem zboru: Društvo ima ob današnjem zborovanju že 55 rednih članov in 18 ustanovnikov. Predložena pravila so dospelala pravilno potrjena in so se natančno prečitata in razjasnila. Dalje smo izvedeli, da se je za društvo ustanovila tudi knjižnica in to nas je najbolj razveselilo.

Sprejeta so bila tudi pravila, ki urejujejo izposojevanje knjig. Za društveno knjižnico je naročeno okoli 100 knjig, kakor n. pr. J. Jurčiča zbrani spisi, Janez-a Trdina in drugih pisateljev. 30 knjig ima knjižnica že v rokah, ostale dospejo, ko bo vezava dogotovljena. Radovedni, kako se je moglo vse to nabaviti, smo izvedeli, da so potrebni denar preskrbeli ustanovniki in pa neimenovana oseba, ki je darovala 1000 K. Društvo je rešeno in ima še nekaj prebitka. Izvoljen je bil nato nov odbor in sicer sledeči gg.: predsednik: Lovro Petovar; podpredsednik: Simončič Stanko; tajnik: Polak Vinko; blagajnik: J. Janžek; knjižničar: Dobrnik Simon in namestniki: Balažič Stanko, Škrinjar Miha, Klampfer Franjo, po pravilih zahtevani odborniki in pregledovalci računov: Friedl A. in Zavratnik Alojz. Novi odbor si je stavil nalogo, delovati tudi za naprej tako vztrajno, upoštevati prošnje in predloge članov in storiti vse za povzdigo naroda.

Ivan Kramer †. V Trbovljah je umrl ugledni in delavni gospod Ivan Kramer, oče našega ministra dr. Alberta Kramerja. Izražamo celi cenj. rodbini iskreno sožalje.

Novi vozniki red. S 1. junijem t. l. se uvede na naših progah nov vozniki red, če ne nastanejo kake izvenredne ovire. Vozili bodo sledeči vlaki: števil. 221 iz Maribora ob 9. uri, iz Ptuj ob 10-27 uri v Kotoribo, števil. 223 iz Maribora ob 16. uri, iz Ptuj ob 17-20 uri v Kotoribo, števil. 225 iz Maribora ob 21. uri, iz Ptuj ob 22-15 uri v Čakovec, števil. 222 iz Čakovca ob 4. uri, iz Ptuj ob 6-26 uri v Maribor, števil. 224 iz Kotoribe ob 7. uri, iz Ptuj ob 9-45 uri v Maribor, števil. 226 iz Kotoribe ob 13-20 uri, iz Ptuj ob 15-59 v Maribor. Vsi vlaki imajo v Pragerskem neposredno zvezo z Zagrebom in Ljubljano. 221 in 225 imata v Čakovcu zvezo z Dol. Lendavo, vlaka 222 in 226 zvezo iz Dol. Lendave in vsi vlaki zvezo z Varaždinom.

Dirka v Ljutomeru. Društvo za konjske dirke v Ljutomeru priredi 1. maja 1921 običajno konjske dirko na zrebarni pri Ljutomeru. Dirka se bode v kasu-trabu s hitrimi konji ameriške pasme iz kmetijske reje okraja Ljutomer. Gotovo bode stvar tudi zanimala marsikaterega kmetovalca, ki se naj ogleda dirko.

Obrtno nadzorništvo v Mariboru, ki obsega okrajna glavarstva Maribor, Ptuj in Ljutomer, civ. komisariat Murska sobota in obrtni oblasti mest Maribor in Ptuj, se nahaja in sicer začasno v prostorih mestnega magistrata v Mariboru soba št. 6. Uradne ure so od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne. Vsi dopisi ali prijave, ki se tičejo gornjega urada in ki spadajo v istega delokrog, naj se odslej pošiljajo naravnost na gornji naslov.

Politične vesti.

Ustavna debata. Začela se je v naši ustavotvorni skupščini 14. aprila in se bliža sedaj svojemu koncu. Razpravlja se sedaj o celotnem načrtu ustave, kakoršnega je predložil ustavni odsek. Oglašajo se govorniki raznih strank in pretresajo ta načrt. Načrt je spoznamno delo dveh največjih strank, jugoslovanske demokratske in srbske radikalne, katerim so se pridružili še zemljoradniki, zlasti naši slovenski in muslimani. Jedro načrta je, da bodi naša država država z enim vladarjem, z eno zakonodajno skupščino in z odgovorno vlado; v državi naj bodo za vse enaka prava in enake dolžnosti. Tej skupni ideji je treba podrediti želje posameznikov in posameznih strank. Večinske stranke so to storile, ko so opustile marsikatero svojo zahtevo, pa tudi sprejele v načrt marsikatero zahtevo nasprotnih strank. Zavrniti pa so morale zahteve, ki hočejo razbiti edinstvenost naše države ali oslabilo njeno notranjo moč. Najznamenitejši zastopniki so že povedali svoje mnenje o tem ustavnem načrtu. Iz njihovih govorov se vidi, da hoče velika večina močno Jugoslavijo. Kako pa se naj v podrobnostih uredi naša država, so mnenja

večkrat različna. In tu je treba državniške modrosti, ki najde neko srednjo pot, na katero se zedini čim večja večina.

Izpraznitev našega ozemlja. Po rapalski pogodbi bi bili morali Italijani že davno predati naši upravi v pogodbi določene kraje in določiti natančno mejo. Italijani pa težko zapuščajo našo zemljo, zlasti primorske kraje. Radi bi nam ugrabili celo luko Baroš blizu Reke, do ktere moremo priti po našem ozemlju. Na drugi strani bi nas Italijani pa radi izkoriščali. Te dni so bili v Beogradu njihovi odposlanci, da bi z našo državo sklepali o prostem gibanju svoje trgovine. Toda naša vlada se je morala upreti pretiranim laškim zahtevam. To pa toliko bolj, ker Italijanu ni zaupati. Italija išče le lastni dobiček, ko bi morala pa drugemu izpolniti svoje obljube, umanjka, kakor dela to sedaj pri izpolnitvi rapalske pogodbe.

Krvave volitve na Reki. V nedeljo so se vršile na Reki volitve za reško državo. Fašisti so upali, da zmaga njihova stranka. Ali tudi reško prebivalstvo se je navolilo fašistovske groze in nasilnosti. Kljub fašistovskim grožnjam je zmaga avtonomska stranka Zanele, ki je za samostojno Reko in ne za priklopitev k Italiji. Ko so fašisti to zvedeli, so začeli divjati po svoji navadi. Z bombami so pregnali volilno komisijo, uničili volilno skrinjico in zažgali glasovnice. Proglasili so vojaško diktaturo in prevzeli mestno upravo. Med strankama je prišlo do hudih spopadov, pri katerih jih je bilo že nekaj ubitih, mnogo pa ranjenih.

Nemiri v Italiji. Italija ne more priti do miru. Fašisti strahujejo povsod vse, ki jim hočejo nasprotovati. Iz maščevanja požigajo nasprotnikom, v prvi vrsti organiziranim delavcem, njihove domove in zbirališča. Delajo pa to ne samo na zasedenem Primorskem, nego tudi po Italiji. Vlada pa se za to strahovladu fašistov ne zmeni nič, italijanska vlada ne ščiti napadenega prebivalstva.

Splošna stavka v Italiji. Italijanska železničarska organizacija je proglasila splošno železničarsko stavko. Naši osebni vlaki vozijo samo do Rakeka. Vse tovorni in osebni promet v Italijo je ustavljen. Ustavljen je tudi telefonski, brzojavni in poštni promet z Italijo.

Priklopitveno glasovanje na Tirolskem. V nedeljo 24. aprila se je vršilo na Tirolskem glasovanje, ali se naj priklopi Tirolsko k Nemčiji ali ostane pri avstrijski republiki. Za priklopitev je glasovalo 144.342 oseb, proti priklopitvi pa samo 1794.

Nemčija v škripcih. Do 1. maja bi morala Nemčija plačati Franciji v mirovnih pogojih določeno odškodnino. Plačala pa je le del te odškodnine, drugega pa je hotela zavleči, računajoč, da si Francija ne bo upala s silo zahtevati izplačila. Ali Nemčija se je zmotila. Francija zahteva svoje pravice. S Francijo soglašajo pa tudi druge države, o katerih je Nemčija pričakovala, da bodo njo podpirale.

Prepovedano slovensko bogoslovje v Trstu. Tržaški škof Bartolomassi je prepovedal v cerkvi starega sv. Antona v Trstu slovensko pridigo in petje, čeprav se je vršilo že dolgo let v tej cerkvi. Tudi italijanski škof se je uklonil nasilju laških fašistov. Navadno se pravi, da brani cerkev pravice zatiranih, a tu vidimo, da cerkveni dostojanstveniki večkrat rajši potegnejo z mogočnejši, nego da bi se jim zamerili.

Razno.

Zvišanje poštnih pristojbin. Poštno ministrstvo je sklenilo, da počenši s 1. majem zviša poštne pristojbine za notranji promet in sicer: Za pisma v lokalnem in daljnem prometu se plača do 20 g 50 par, za vsakih nadaljnjih 20 g ali del istih še 25 par. Za odprte dopisnice 25 par, za dopisnice s plačanim odgovorom 50 par. Za tiskovine do 50 g 10 par, za vzorce blaga do 50 g 10 par, najmanj pa 20 par. Za poslovne papirje 50 g 10 par, najmanj pa 50 par. Za priporočanje se plača 1 dinar. Pristojbina za pisma z označeno